

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZUNANJIH ZADEVAH – OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 45/01, ZZZ-1) je Državni zbor sprejel 25.5.2001. ZZZ-1 je začel veljati 22.6.2001. Spremenjen in dopolnjen je bil štirikrat z:

1. Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 78/03, ZZZ-1A);
2. Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 76/08, ZZZ-1B);
3. Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 108/09, ZZZ-1C) in
4. Zakonom o spremembah Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 31/15, ZZZ-1D).

Z navedenimi spremembami oziroma dopolnitvami so se spreminjale vsebine, ki se nanašajo predvsem na urejanje sklepanja mednarodnih pogodb, konzularno zaščito in organizacijsko-kadrovska vprašanja.

Ministrstvo za zunanje zadeve (v nadaljevanju: MZZ), pri izvajanju določb zakona v praksi, ocenjuje, da še vedno obstajajo nekatere pomanjkljivosti zakonskih določb, zato predlaga spremembo zakona na dveh področjih. Prva se nanaša na določbo o urejanju statusa uradnikov, ki so začasno premeščeni na diplomatska delovna mesta za opravljanje nalog na diplomatskih predstavništvih in konzulatih Republike Slovenije v tujini (v nadaljevanju: DKP), druga na določbo o mirovanju pravic in obveznosti zaradi začasne zaposlitve v mednarodnih organizacijah. Hkrati ocenjuje, da je potrebna dopolnitev zakona z novo določbo, ki bo uredila zakonsko podlago za delno povračilo šolnin otrok, ki se po vrnitvi iz tujine vpišejo v izobraževalno inštitucijo z mednarodnih programom v RS.

- A) Prvi predlog sprememb se nanaša na določbo 15. člena ZZZ-1, kjer je v drugem odstavku določena pravna podlaga za opravljanje dela v predstavništvih RS v tujini za uslužbenke iz drugih državnih organov ali javnih zavodov, javnih agencij oziroma drugih pravnih oseb javnega prava, ki so napoteni na opravljanje nalog v tujini na podlagi začasnih premestitev. V tem primeru postanejo začasno uslužbenci MZZ, izpolnjevati morajo pogoje iz sistemizacije za določeno diplomatsko delovno mesto, pri tem pa uradnikom ni potrebno opravljati diplomatskega in višjega diplomatskega izpita, ampak se samo udeležijo predavanj iz teh vsebin. Trenutno veljavna ureditev določa, da se

njihovi prejemki v času začasne premestitve določijo glede na ustrezen diplomatski naziv, upoštevajoč pridobljeni uradniški naziv, v katerega je bil uradnik imenovan (pred premestitvijo na DKP) pri svojem matičnem organu. Pri prevedbi se upošteva samo pridobljeni uradniški naziv, ne pa tudi delovne izkušnje v primeru predhodnega opravljanja dela na predstavništvih RS v tujini, kot je to upoštevano pri diplomatih MZZ. Glede ostalih pravic in obveznosti so ti uslužbenci izenačeni z diplomati MZZ. Glede na trenutno veljavno ureditev se uslužbencu, ki je napoten iz drugega organa za opravljanje dela v DKP, za čas začasne premestitve, lahko določi največ uporaba diplomatskega naziva svetovalec (izjemoma prvi svetovalec, v kolikor je bil v matičnem organu že imenovan v najvišji uradniški naziv višji sekretar). To v praksi pomeni, da bo tako napoteni uslužbenec praviloma vedno uporabljal isti diplomatski naziv. Enak diplomatski naziv mu bo zaradi trenutne ureditve določen tudi v primeru, če se ga drugič ali tretjič napoti na delo v DKP, ne glede na dodatne delovne izkušnje, saj ob trenutni ureditvi ne obstaja možnost upoštevanja pridobljenih delovnih izkušenj na področju dela v zunanji službi. V praksi to pomeni, da so takšni uslužbenci manj motivirani za nove napotitve in da za primerljivo delo prejemajo praviloma nižje plačilo kot diplomati s primerljivimi delovnimi izkušnjami iz MZZ. Glede na višanje starostne strukture napotjenih in princip, da je potrebno upoštevati načelo enakega plačila za isto delo (upoštevajoč pridobljene delovne izkušnje), se s predlagano spremembo ustrežnejše ovrednoti predhodno pridobljene izkušnje z delom v zunanji službi MZZ tako, da se določen diplomatski naziv dodatno zviša za eno stopnjo v primeru, ko ima uslužbenec iz drugega organa predhodno pridobljenih že vsaj tri leta, oz. za dve stopnji, ko ima uslužbenec iz drugega organa predhodno pridobljenih že več kot šest let delovnih izkušenj v zunanji službi. Hkrati je bil ugotovljeno, da je z naknadno zaostritvijo pogojev za uporabo diplomatskih nazivov v zunanji službi za diplomate MZZ, ki je bila uvedena s spremembo petega odstavka 39. člena ZZZ-1 in je stopila v veljavo leta 2010, prišlo do situacije, da uradnik iz drugega organa, ki ima uradniški naziv podsekretar (potrebni samo 6 let delovnih izkušenj), DKP že pri prvi napotitvi na DKP začasno uporablja diplomatski naziv svetovalec. Diplomat iz MZZ pa mora imeti, poleg opravljenega diplomatskega oz. višjega diplomatskega izpita, za uporabo istega diplomatskega naziva pridobljenih najmanj 8 let delovnih izkušenj na področju zunanjih zadev, od tega vsaj 2 leti v zunanji službi, sicer se mu določi še za eno stopnjo nižji diplomatski naziv. Iz navedenega razloga se poleg upoštevanja pridobljenih delovnih izkušenj na DKP za uradnike iz drugih organov, dodatno za nazive tretje, pete in sedme stopnje predlaga tudi določitev uporabe nižjih diplomatskih nazivov v primeru, kjer je bilo ugotovljeno, da so pogoji za uporabo diplomatskega naziva pri uradnikih iz drugih organov določeni neprimerno nižje, kot jih zakon določa za diplomate iz MZZ.

Hkrati se MZZ srečuje tudi s kadrovsko problematiko oziroma težavami pri popolnitvi diplomatskih delovnih mest na nekaterih DKP, kar povzroča težave v nemotenem zagotavljanju delovnih procesov. Težavo bi bilo v nekaterih primerih mogoče rešiti tudi z napotitvijo uslužbencev, ki imajo v MZZ status uradnikov, vendar sedanji 15. člen omogoča začasno napotitev na diplomatska delovna mesta le za uradnike iz drugih organov. Z dopolnitvijo 15. člena bi se omogočila enakopravna napotitev tudi za uradnike iz MZZ, kadar za prosta diplomatska delovna mesta v DKP ne bi bilo kandidatov iz vrst diplomatov.

- B) Drugi predlog sprememb se nanaša na področje mirovanja pravic in obveznosti zaradi dela v mednarodnih organizacijah, ki se urejajo v 38.a členu ZZZ-1. MZZ se pri izvajanju svojih pristojnosti srečuje s težavami zaradi obvezne določitve pogodbene kazni, katero je skladno z 38.a členom veljavnega ZZZ-1 dolžno vključevati v

sporazume o mirovanju pravic in obveznosti iz delovnega razmerja diplomatov, za določen čas, ko se zaposlijo v mednarodnih organizacijah. Določba v določeni meri omejuje oziroma otežuje učinkovito, racionalno in uspešno izvajanje zunanje politike in drugih temeljnih nalog MZZ. Delovne izkušnje, pridobljene z delom v mednarodnih organizacijah, še posebej v organih Evropske unije, so za diplomacijo izrednega pomena, zato skuša Ministrstvo za zunanje zadeve spodbujati karierni razvoj diplomatov skozi delo v mednarodnih organizacijah, ključnih za zunanjo politiko Republike Slovenije.

MZZ je prošnje zaposlenih glede mirovanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja v primeru začasnih zaposlitev v mednarodnih organizacijah obravnavalo v skladu z Zakonom o javnih uslužbencih, dokler ni stopila v veljavo leta 2010 novela Zakona o zunanjih zadevah (ZZZ-1C), ki je to področje uredila z novim 38.a členom.

Aktualna ureditev določa mirovanje kot pravico diplomata in denarno sankcijo (plačilo pogodbene kazni) za primer, da se diplomat po zaključku mirovanja po svoji krivdi oz. volji ne vrne na delo v ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, oz. ne ostane v delovnem razmerju z Republiko Slovenijo vsaj polovico časa, kolikor je pred tem trajalo mirovanje. MZZ je želelo z grožnjo plačila pogodbene kazni zagotoviti, da se bodo zaposleni po zaključku mirovanja vrnili na delo v ministrstvo s pridobljenimi novimi delovnimi izkušnjami v mednarodnem diplomatskem okolju. Po dobrem desetletju od sprejetja te določbe se namen pogodbene kazni ne uresničuje na predviden način oz. nima pozitivnega vpliva na željeni prenos delovnih izkušenj v ministrstvo in vodi v spore z nekdanji zaposlenimi, ki se večinoma niso vrnili nazaj na delo v ministrstvo, temveč so sklenili pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas z mednarodnimi organizacijami.

Ocenjujemo, da nekdanji diplomati, ki so sedaj zaposleni v mednarodnih organizacijah in se za uveljavljanje pravice do mirovanja zaradi pogodbene kazni sploh niso odločili, in nekdanji diplomati, ki so po zaključku mirovanja, z ministrstvom v sporu zaradi zahteve po plačilu pogodbene kazni, veliko manj zainteresirani za pomoč pri uveljavljanju slovenskih interesov v mednarodni skupnosti, kot bi bili, če bi bil inštitut mirovanja urejen na način, kot velja za druge javne uslužbenke, kar bi bilo posledično v korist vsem. Ugotavljamo, da so dobri odnosi in povezave z našimi nekdanji zaposlenimi vredni veliko več, kot znašajo zneski pogodbenih kazni, zato se s predlagano spremembo sedanjo ureditev odpravi in ponovno zagotovi enake možnosti, kot jih imajo drugi javni uslužbenci. Pri tem je potrebno v primeru mirovanja zagotoviti tudi možnost nadomestnih zaposlitev, ki jih Zakon o javnih uslužbencih ne omogoča, saj so takšne situacije v MZZ, glede na število mednarodnih organizacij in posledično velike možnosti zaposlitev za določen čas, veliko bolj pogoste kot pri drugih državnih organih, zato bi s to možnostjo olajšali izpade v delovnih procesih ministrstva.

- C) MZZ predlaga dopolnitev zakona v delu, ki se nanaša na pravico diplomata (ali drugega javnega uslužbenca), ki je napoten na delo v DKP, do delnega povračila šolnine za šolanje otrok po vrnitvi iz tujine v RS. Po dosedanjih izkušnjah obstajajo potrebe in predvsem interes, da se otrokom diplomatov in drugih napotenih javnih uslužbencev, ki so se v času napotitve v tujino izobraževali v tujem jeziku in po mednarodnem programu oz. po programu, ki se bistveno razlikuje od programa javne šole v RS, po vrnitvi iz tujine določeno obdobje omogoči nadaljevanje izobraževanja v mednarodnih programih, v katerih se plačuje šolnina. S tem se otroku omogoči bistveno lažje nadaljnje izobraževanje v RS oz. nadaljnje šolanje po mednarodnem programu med posameznimi bivanji in šolanjem v tujini, diplomatu pa olajša odločitev o ponovni napotitvi na delo v tujini. Način sofinanciranja stroškov šolnin v navedenih primerih trenutno ni ustrezno (zakonsko) urejen.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

- A) S predlaganimi spremembami 15. člena bo mogoče določiti uporabo diplomatskih nazivov za uradnike iz drugih organov za delo v predstavništvih v tujini na način, ki bo bolj primerljiv s sistemom, ki je določen za uporabo diplomatskih nazivov v zunanji službi za diplomate iz MZZ, kar bo posledično pomenilo enakopravnejšo obravnavo in enako plačilo glede na primerljive delovne izkušnje. To bo posledično pomenilo pozitivne učinke na popolnitve prostih delovnih mest in lažje doseganje zastavljenih ciljev RS na področju zunanje politike.
- B) S predlagano spremembo zakona glede črtanja pogodbene kazni v primeru mirovanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja bo MZZ izenačilo pravice in obveznosti diplomatov v primeru mirovanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja z ostalimi javnimi uslužbenci in omogočilo nadomestne zaposlitve v času odsotnosti uslužbencev na mirovanju, kar bo posledično pozitivno vplivalo na nemoteno opravljanje del in nalog na področju zunanjih zadev in omogočilo lažje uveljavljanje interesov Republike Slovenije v mednarodnem okolju.
- C) Z novim 55.a členom se določa zakonska podlaga do povračila dela šolnine za otroke, ki se od prvega šolskega leta po vrnitvi z dela v tujini izobražujejo v mednarodnih programih osnovnošolskega in srednješolskega splošnega izobraževanja v Republiki Sloveniji, kar bi otrokom olajšalo vrnitev v domovino in posledično pomenilo manj težav in stresa, ki ga otroci diplomatov in drugih uslužbencev doživljajo ob menjavi okolja zaradi spremljanja staršev pri delu v tujini.

2.2 Načela

Temeljna načela so enake možnosti pri obravnavi vseh javnih uslužbencev, ko gre za vprašanje urejanja pravice do uporabe diplomatski nazivov, pravice do mirovanja pravic in obveznosti zaradi dela v mednarodnih organizacijah in pravice do povračila stroškov šolanja otrok po vrnitvi uslužbencev z dela v tujini,

2.3 Poglavitne rešitve

- A) Sprememba 15. člena bo v praksi pomenila, da bodo tudi uslužbenci iz drugih organov, ki so začasno premeščeni na delo v DKP, v primeru že pridobljenih predhodnih delovnih izkušenj z delom v tujini, lahko uporabljali višje diplomatske nazive oz. bo sistem določitve uporabe diplomatskih nazivov v tujini bolj primerljiv med različnimi kategorijami uslužbencev, ki opravljajo diplomatske naloge, kar bo posledično pomenilo

enakopravnejšo obravnavo in plačilo uslužbencem glede na primerljive delovne izkušnje.

Tabela: primerjava zahtevanih delovnih izkušenj za določitev diplomatskega naziva za delo v DKP:

DIPLOMATSKI NAZIV NA DKP	ZAHTEVANE DELOVNE IZKUŠNJE ZA DIPLOMATE MZZ (39. ČLEN ZZZ-1)	ZAHTEVANE DELOVNE IZKUŠNJE OZ. NAZIVI ZA URADNIKE IZ DRUGIH ORGANOV (15. ČLEN ZZZ-1)	ZAHTEVANE DELOVNE IZKUŠNJE OZ. NAZIV PRI URADNIKIH PO NOVEM PREDLOGU → <i>upoštevanje predhodnih izkušenj na DKP</i>
POOBlašČENI MINISTER	Min 14 let*	/	višji sekretar (> 6 let DKP)
MINISTER SVETOVALEC	Min 12 let*	/	višji sekretar (>3 leta DKP) sekretar (> 6 let DKP)
PRVI SVETOVALEC	Min 10 let*	Min 10 let – višji sekretar	višji sekretar (brez DKP) sekretar (> 3 leta DKP) podsekretar (> 6 let DKP) višji svetovalec I (> 6 leta DKP)
SVETOVALEC	Min 8 let*	Min 7 let – sekretar Min 6 let - podsekretar	sekretar (brez DKP) podsekretar (> 3 leta DKP) višji svetovalec I (> 3 leta DKP) višji svetovalec II (> 6 let DKP) višji svetovalec III (> 6 leta DKP)
I SEKRETAR	Min 6 let	Min 4 leta – višji svetovalec I Min 3 leta in 4 mesecev – višji svetovalec II	podsekretar (brez DKP) višji svetovalec I (brez DKP) višji svetovalec II (> 3 leta DKP) višji svetovalec III (> 3 leta DKP) svetovalec I (> 6 let DKP) svetovalec II (> 6 let DKP)
II SEKRETAR	Min 4 leta	Min 2 leti in 8 mesecev – višji svetovalec III Min 4 leta in 5 mesecev – svetovalec I	višji svetovalec II (brez DKP) višji svetovalec III (brez DKP) svetovalec I (> 3 leta DKP) svetovalec II (> 3 leta DKP) svetovalec III (> 6 let DKP)
III SEKRETAR	Min 3 leta	Min 7 mesecev - svetovalec II	svetovalec I (brez DKP) svetovalec II (brez DKP) svetovalec III (> 3 leta DKP)
ATAŠE	Min 2 leti	Min 4 mesece - svetovalec III	svetovalec III (brez DKP)

*zahtevano vsaj 2 letno predhodno službovanje na DKP, sicer se diplomatu določi za 1 stopnjo nižji naziv kot mu pripada glede na delovne izkušnje na področju zunanjih zadev.

→ določen diplomatski naziv, ki ga lahko uporabljajo uradniki na DKP glede na pridobljeni uradniški naziv, se zviša za 1 stopnjo v primeru, da ima uradnik predhodno že vsaj 3 leta, oz. za 2 stopnji, ko ima uradnik predhodno že več kot 6 let delovnih izkušenj na DKP.

Predlog z dopolnitvijo 15. člena z novim petim odstavkom, ko bo mogoče začasno napotiti na diplomatska delovna mesta v DKP tudi uradnike iz MZZ, kadar za prosto delovno mesto ne bo kandidatov s statusom diplomata, bo lahko rešil kadrovske težave pri popolnitvi nezasedenih delovnih mest. S tem bo omogočeno lažje zagotavljanje delovnih procesov.

- B) S predlagano spremembo zakona se bo ustrezno uredilo mirovanje pravic in obveznosti iz delovnega razmerja zaradi dela v mednarodnih organizacijah na način, kot velja za ostale javne uslužbence, ter uredilo možnost nadomestnih zaposlitev za čas odsotnih uslužbencev na mirovanju.
- C) Predlog novega 55.a čl. ZZZ-1 temelji na predlogu ustrezne ureditve te problematike, ki ga je v 2018 in 2019 pripravila Medresorska projektna skupina za sistemsko ureditev sofinanciranja šolnin za otroke javnih uslužbencev po vrnitvi z napotitve v mednarodnih programih, ki se sofinancirajo iz javnih sredstev v Republiki Sloveniji, pod vodstvom Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, predlaganih rešitev v 2020 v okviru Medresorske delovne skupine za Uredbo o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini (v nadaljevanju: uredba PJUDT) pod vodstvom Ministrstva za javno upravo ter relevantnih mnenj nekaterih drugih deležnikov (npr. Službe Vlade RS za zakonodajo).

V skladu s predlogom bi bili diplomati (in drugi uslužbenci) po vrnitvi z najmanj triletnega dela v tujini upravičeni do 90-odstotnega povračila šolnine za največ tri šolska leta za otroka, ki je bil vključen v program predšolske vzgoje oziroma osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja v času bivanja v tujini in ki je bil s prvim šolskim letom po vrnitvi v RS vključen oz. vpisan v program osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja po programu mednarodne organizacije Evropske šole s sedežem v Bruslju ali po programu mednarodne organizacije International Baccalaureate Office iz Ženeve, ki se sofinancira iz javnih sredstev.

Predlog upošteva podobno ureditev, ki je za sofinanciranje šolanja otrok javnih uslužbencev v zasebnih šolah v času bivanja v tujini določena v 25. čl. uredbi PJUDT (upoštevajoč 3. čl. Zakona o sistemu plač v javnem sektorju) in s tem tudi glede deleža sofinanciranja zagotavlja določeno kontinuiteto položaja diplomata in drugih javnih uslužbencev. Pogoj predhodne najmanj triletna napotitve na delo v tujino temelji na dejstvu, da se diplomate v zunanjo službo razporeja za čas do štirih let ter da se razporeditve praviloma iztečejo konec julija (z namenom redne rotacije polet), zaradi česar trajajo od 3 pa do največ 4 leta. Omejitev pravice do sofinanciranja šolnine na največ tri šolska leta pa upošteva določbo četrtega odstavka 37. čl. ZZZ-1, po kateri mora diplomat v določenih primerih pred ponovno razporeditvijo v zunanjo službo ostati v notranji službi najmanj dve leti, ter dejstvo, da se vsi kandidati, upoštevajoč vsakokratna prosta delovna mesta oz. delovne potrebe ter njihova znanja in delovne izkušnje, ne uspejo vedno v zunanjo službo vrniti po zgolj dveh letih, zato se omogoča dodatno leto sofinanciranja šolnine v RS.

II. BESEDILO ČLENOV ZAKONA

1. člen

V Zakonu o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 45/01, 78/03, 113/03-UPB1, 20/06-ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10-ZUTD, 31/15 in 30/18-ZKZaš) se spremeni drugi odstavek 15. člena tako, da se glasi:

»(2)Na podlagi postopka premestitve iz državnega organa ali javnega zavoda, javne agencije oziroma druge pravne osebe javnega prava delo v predstavništvih začasno opravljajo tudi uslužbenci oziroma uslužbenke (v nadaljevanju: uslužbenci) z gospodarskega, kulturnega, kmetijskega, šolskega, okoljskega, znanstvenega, informativnega in drugih področij. Prejemki iz delovnega razmerja in začasna uporaba diplomatskega naziva v času razporeditve v tujino se uslužbencem na diplomatskih delovnih mestih določijo glede na ustrezen diplomatski naziv, upoštevajoč pridobljeni uradniški naziv, pri čemer se diplomatski naziv dodatno zviša za eno stopnjo v primeru, ko imajo uslužbenci vsaj tri leta, oziroma za dve stopnji, ko imajo uslužbenci več kot šest let delovnih izkušenj, pridobljenih z delom v predstavništvih, in sicer:

- uradniku v nazivu prve stopnje glede na diplomatski naziv prvi svetovalec;
- uradniku v nazivu druge stopnje glede na diplomatski naziv svetovalec;
- uradniku v nazivu tretje in četrte stopnje glede na diplomatski naziv I. sekretar;
- uradniku v nazivu pete in šeste stopnje glede na diplomatski naziv II. sekretar;
- uradniku v nazivu sedme in osme stopnje glede na diplomatski naziv III. sekretar;
- uradniku v nazivu devete stopnje glede na diplomatski naziv ataše.«.

V drugem stavku četrtega odstavka se za besedno zvezo »diplomatski potni list« doda novo besedilo »z navedbo ustreznega diplomatskega naziva«.

Za četrtem se doda nov, peti odstavek, ki se glasi:

»(5)Določbe drugega in četrtega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi za uslužbenke, ki opravljajo naloge v uradniškem nazivu v Ministrstvu za zunanje zadeve.«.

2. člen

38.a člen se spremeni tako, da se glasi:

38.a

(mirovanje pravic in obveznosti zaradi dela v mednarodnih organizacijah)

»(1)Predstojnik in diplomat, ki se za določen čas zaposli v mednarodni organizaciji, se lahko sporazumno dogovorita o mirovanju pravic in obveznosti iz delovnega razmerja.

(2)V času mirovanja pravic diplomatu miruje tudi naziv. Po preteku časa mirovanja se diplomat brez javnega natečaja takoj vrne na delo v ministrstvo za zunanje zadeve, sicer pravico do vrnitve izgubi.

(3)Za nadomeščanje začasno odsotnega diplomata, ki mu mirujejo pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, lahko ministrstvo za zunanje zadeve sklene pogodbo za določen čas.«.

3. člen

Prvi odstavek 54. člena se dopolni tako, da se glasi:

»(1)Določbe 36., 37., 42., prvega in drugega odstavka 44. člena, 1., 2., 3., 7., 8. in 9. točke prvega odstavka 45. člena, določbe 46. do 53. člena ter določbe 55.a člena tega zakona se smiselno uporabljajo za delavce, ki opravljajo spremljajoča dela v zunanji službi.«.

4. člen

Za 55. členom se doda novi 55.a člen, ki se glasi:

55.a

(povračilo dela šolnine za otroka po vrnitvi diplomata iz zunanje službe)

»(1)Diplomatu, ki je bil napoten na delo v tujino vsaj za obdobje treh let, in čigar otrok je bil vključen v program predšolske vzgoje oziroma osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja v času bivanja v tujini, od prvega šolskega leta po vrnitvi v Republiko Slovenijo, največ tri šolska leta pripada 90-odstotno povračilo stroškov šolnine, če se otrok vključi oziroma vpiše v program osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja po programu mednarodne organizacije Evropske šole s sedežem v Bruslju ali po programu mednarodne organizacije International Baccalaureate Office iz Ženeve (v nadaljnjem besedilu: mednarodni program), ki se sofinancira iz javnih sredstev.

(2)Ministrstvo nakazuje del šolnine neposredno šoli, v katero je otrok vpisan.

(3)Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za druge javne uslužbenke in funkcionarje, ki so na podlagi drugih predpisov napoteni na delo v tujino. Stroške dela šolnine krije organ, pri katerem je javni uslužbenec zaposlen oz. pri katerem funkcionar opravlja javno funkcijo.

(4) Povračilo stroškov vpisnine se podrobneje uredi z uredbo.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

5. člen

Uslužbenci, ki so bili premeščeni v predstavništva v tujini, pred začetkom veljavnosti tega zakona, še naprej uporabljajo diplomatski naziv, kot jim je bil določen ob premestitvi.

6. člen

Določba novega 55.a člena tega zakona se začne uporabljati za vpis v šolskem letu 2022/2023.

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

V drugem odstavku 15. člena ZZZ-1 je določena pravna podlaga za opravljanje dela v predstavništvih RS v tujini tudi za uslužbenca iz drugih državnih organov ali javnih zavodov, javnih agencij oziroma drugih pravnih oseb javnega prava, ki so napoteni na opravljanje nalog v tujini na podlagi začasnih premestitev. V tem primeru postanejo začasno uslužbenci MZZ, izpolnjevati morajo pogoje iz sistemizacije za določeno diplomatsko delovno mesto, pri tem pa jim ni potrebno opravljati diplomatskega in višjega diplomatskega izpita, ampak se morajo samo udeležiti predavanj iz teh vsebin. Trenutno veljavna ureditev določa, da se njihovi prejemki v času začasne premestitve določijo glede na ustrezen diplomatski naziv, upoštevajoč pridobljeni uradniški naziv, v katerega je bil uslužbenec imenovan (pred premestitvijo na DKP) pri svojem matičnem organu. Pri prevedbi se upošteva samo pridobljen uradniški naziv, ne pa tudi delovne izkušnje v primeru predhodnega opravljanja dela na predstavništvih RS v tujini, kot je to upoštevano pri diplomatih MZZ. Glede ostalih pravic in obveznosti so ti uslužbenci izenačeni z diplomati MZZ. S predlagano spremembo se upošteva tudi predhodne pridobljene izkušnje v zunanji službi, hkrati pa se za uradniške nazive tretje, pete in sedme stopnje v izhodišču določi uporaba nižjega diplomatskega naziva (za eno stopnjo), s čimer se bolj poenoti kriterije zahtevanih delovnih izkušenj, kot jih za diplomate MZZ določa veljavni zakon v 39. členu.

V četrtem odstavku 15. člena se zaradi težav v praksi glede vprašanja, kateri diplomatski naziv se navede v diplomatskih potnih listih pri začasno napoteni uslužbenci, izrecno določi oziroma doda besedilo, da je to diplomatski naziv, ki se jim v skladu s tem zakonom določi za uporabo in za določitev plače.

Novi peti odstavek bo omogočil enako obravnavo glede začasne napotitve na DKP, kot je določena za uradnike iz drugih organov, tudi za uradnike MZZ.

K 2. členu

Določba prvega odstavka določa, da se predstojnik in diplomat, ki se za določen čas zaposli v mednarodni organizaciji, lahko sporazumno dogovorita o mirovanju pravic in obveznosti iz delovnega razmerja

Z določbo drugega odstavka tega člena se uredi, da v času mirovanja pravic diplomatu miruje tudi naziv ter da se mora diplomat po preteku časa mirovanja, brez javnega natečaja, takoj vrniti na delo v ministrstvo za zunanje zadeve, sicer pravico do vrnitve izgubi. S takšno ureditvijo se izenačijo pravice in obveznosti diplomatov na tem področju, kot jih sicer za javne uslužbence določa zakon, ki ureja sistem javnih uslužbencev.

S tretjim odstavkom se delodajalcu omogoča, da zaradi nadomeščanja začasno odsotnega diplomata, ki mu mirujejo pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, lahko sklene pogodbo za določen čas z drugim uslužbencem, kar bo omogočilo normalno izvajanje delovnih procesov.

K 3. členu

Zaradi novega 55.a člena, ki ureja dodatne pravice v poglavju, ki določa pravice in obveznosti diplomatov, je potrebno pravico do povrnitve dela šolnine po vrnitvi iz tujine določiti tudi za otroke uslužbencev, ki na predstavništvih opravljajo spremljajoča dela.

K 4. členu

Z novim 55.a členom se ureja pravica diplomata do povračilo dela šolnine za otroka, ki se od prvega šolskega leta po vrnitvi uslužbenca z dela v tujini, izobražuje v mednarodnih programih osnovnošolskega in srednješolskega splošnega izobraževanja v Republiki Sloveniji, ki se sofinancirajo iz javnih sredstev. Pogoj za sofinanciranje bo izpolnjen v primeru, da je bil diplomat napoten na delo v tujino vsaj za tri leta in da je bil otrok v tujini vključen v program predšolskega oziroma osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja.

Določba ureja 90-odstotno povračilo šolnine za največ tri šolska leta, ki začnejo teči v prvih šolskim letom po vrnitvi iz tujine. Do povračila bo diplomat upravičen samo, če bo otrok vpisan v program osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja po programu mednarodne organizacije Evropske šole s sedežem v Bruslju ali po programu mednarodne organizacije International Baccalaureate Office iz Ženeve, ki se sofinancira iz javnih sredstev..

V drugem odstavku je določeno, da se povračilo izvaja kot neposredno nakazilo šoli s strani ministrstva kot delodajalca uslužbenca.

Tretji odstavek določa, da se določba tega člena smiselno uporablja tudi za druge javne uslužbence in funkcionarje, ki so na podlagi drugih predpisov napoteni na delo v tujino. V tem primeru povračilo dela šolnine financira tisti organ, pri katerem je uslužbenec zaposlen oz. funkcionar opravlja funkcijo.

Četrti odstavek napotuje na podrobnejše urejanje izvajanja povračila dela šolnine z uredbo.

K 5. členu

Prehodna določba glede spremembe 15. člena zakona določa, da se zaradi uvedbe drugačnega režima določitve diplomatskega naziva za uradnike iz drugih organov, ne spreminjajo diplomatski nazivi tistim uslužbencem, ki so bili premeščeni na predstavništva že pred uveljavitvijo tega zakona. Nov sistem pravic glede uporabe diplomatskih nazivov se uporablja samo za premestitve, ki se bodo izvajale po uveljavitvi tega zakona.

K 6. členu

Določba novega 55.a člena tega zakona se začne uporabljati za vpis v novem šolskem letu 2022/2023.

K 7. členu

Ta člen določa *vacatio legis* na podlagi prvega odstavka 154. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da predpis začne veljati petnajsti dan po objavi, če ni v njem določeno drugače.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO:

15. člen (osebje v predstavništvih v tujini)

V predstavništvih Republike Slovenije v tujini so zaposleni diplomati, v konzulatih kot konzularni funkcionarji, vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov iz drugega odstavka 27. člena tega zakona in delavci, ki opravljajo spremljajoča dela.

Na podlagi postopka premestitve iz državnega organa ali javnega zavoda, javne agencije oziroma druge pravne osebe javnega prava delo v predstavništvih začasno opravljajo tudi uslužbenci oziroma uslužbenke (v nadaljevanju: uslužbenci) z gospodarskega, kulturnega, kmetijskega, šolskega, okoljskega, znanstvenega, informativnega in drugih področij. Prejemki iz delovnega razmerja v času razporeditve v tujino se uslužbencem določijo glede na ustrezen diplomatski naziv, upoštevajoč pridobljeni uradniški naziv, in sicer:

- uradniku v nazivu prve stopnje glede na diplomatski naziv prvi svetovalec;
- uradniku v nazivu druge in tretje stopnje glede na diplomatski naziv svetovalec;
- uradniku v nazivu četrte in pete stopnje glede na diplomatski naziv I. sekretar;
- uradniku v nazivu šeste in sedme stopnje glede na diplomatski naziv II. sekretar;
- uradniku v nazivu osme stopnje glede na diplomatski naziv III. sekretar;
- uradniku v nazivu devete stopnje glede na diplomatski naziv ataše.

Na podlagi splošnega pisnega sporazuma s predstojnikom oziroma predstojnico (v nadaljevanju: predstojnik) drugega organa državne uprave delo v predstavništvih začasno opravljajo tudi uslužbenci na obrambnem, varnostnem, policijskem in drugih področjih, pri čemer ti uslužbenci ostanejo v delovnem razmerju pri drugem organu državne uprave.

Uslužbenci iz drugega in tretjega odstavka tega člena niso imenovani v diplomatski naziv. Uslužbencem, ki izpolnjujejo pogoje za zaposlitev v Ministrstvu za zunanje zadeve in imajo najmanj visoko strokovno izobrazbo s specializacijo ali magisterijem ali na podlagi posebnega zakona izpolnjujejo pogoj te izobrazbe, se v skladu s pravili akreditacije v državi sprejemnici ali v mednarodni organizaciji izda diplomatski potni list, preostalim uslužbencem pa se izda službeni potni list. Za čas, ko ti uslužbenci delajo v predstavništvu, so glede svojih

pravic in obveznosti izenačeni z diplomati, poleg tega pa ravnajo po navodilih organa oziroma organizacije, iz katere so bili napoteni na delo. Glede trajanja začasne preместitve teh uslužbencev se smiselno uporabljajo določbe 37. člena tega zakona.

38.a člen **(mirovanje pravic in obveznosti zaradi dela v mednarodnih organizacijah)**

(1) Diplomat, ki se je zaposlil v mednarodni organizaciji, je upravičen do mirovanja pravic in obveznosti v ministrstvu za zunanje zadeve za določen čas, ki ne presega šestih let, pod pogojem, da po prenehanju mirovanja ostane v ministrstvu za zunanje zadeve najmanj polovico obdobja trajanja mirovanja pravic.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka diplomat sklene z ministrstvom za zunanje zadeve sporazum o mirovanju pravic in obveznosti, v katerem se določijo pogoji mirovanja. V sporazumu se določi tudi obveznost, da je diplomat v primeru predčasnega prenehanja delovnega razmerja z Republiko Slovenijo po svoji volji ali krivdi dolžan plačati ministrstvu za zunanje zadeve pogodbeno kazen v višini 50% zadnje osnovne plače v notranji službi, ki jo je prejel pred začetkom dela v mednarodni organizaciji, za manjkajoči čas do polovice časa trajanja mirovanja pravic.

(3) Obveznost iz drugega stavka prejšnjega odstavka velja tudi v primeru sporazumnih dogovorov o mirovanju pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, ki jih sklenejo uslužbenci ministrstva za zunanje zadeve na podlagi določb zakona o javnih uslužbencih.

54. člen **(smiselna uporaba določb in sklenitev delovnega razmerja za določen čas)**

Določbe 36., 37., 42., prvega in drugega odstavka 44. člena, 1., 2., 3., 7., 8. in 9. točke prvega odstavka 45. člena ter določbe 46. do 53. člena tega zakona se smiselno uporabljajo za delavce, ki opravljajo spremljajoča dela v zunanji službi.

Za delo v zunanji službi lahko minister za zunanje zadeve s pogodbo sklene delovno razmerje za določen čas do štirih let z osebami, ki bodo v predstavništvih v tujini opravljale spremljajoča dela, če se na podlagi notranje seznanitve o prostem delovnem mestu ugotovi, da v notranji službi za taka dela ni primernih kandidatov.